

PEST, 1859.

34. szám. II. Félév.

AUGUSTUS 25.

Nyári ünnepek.

Ez is oly tárgy, melyet annak idején szóba hozni nem árt; mert sok mohó és telhetetlen ember él a világon, a ki, ha lehetne, mindent felfalna; s ha tőle függne, másoknak egy körömnnyit sem engedne. Dolgozik, fárad, izzad, hogy földet földre szerezzen, pénzre pénzt gyűjtsön. Mintha csak azért élne, hogy örök-mindig a földet turja, mint a vakand, a nélkül, hogy főlebb is tekintene örök hazája felé. Mintha nem is volna más rendeltetése, mint hogy hangya módjára halomra gyűjtse a földi javakat, azután pedig egyék és igyék. Hányan vannak, kik ha vágyaik nem teljednek, elkeserednek, mint hajdan Akáb király, kiről olvassuk, hogy mivel a Náboth szölejét megszerette, és minden áron birni kívánta, a szegény ember pedig attól semmi áron megválni nem akart, fölhaborodott, ágyinak esett, a fal felé fordult és nem evett kenyeret! Hányan vannak, kik mint Mártha tevő, annyira elmerülnek a világi szorgalmatosságba, hogy nem csak maguk hagyják el az egy szükségest, hanem még azért is haragusznak, ha házi népök Jézus felé fordul, s igéit hallgatja! Ha mondják nekik: esztelenek! még az éjjel visszakerik lelketeket, s a miket kerestetek, valljon kié lesznek? az ily beszédet csak eleregetik füleik mellett, mint a szél sipolását. Ha pedig azt mondják nekik: keressétek először az Isten országát és igazságát, azután a többit is megnyeritek, a mire szükségték van; még haragusznak is. „A mennyországot — azt szok-

ták mondani — mi majd csak utoljára hagyjuk; ha már egyszer megteremtette az Isten, majd csak be is ereget abba bennünket; addig csak dolgozzunk, mert másképp fölkopik az állunk. Most már nem hullat az Isten mannat az égből, sem az emberek nem hajgálják egymást sült galambokkal, s az a törvény uralkodik: „kaparj kurta, lesz. . .“ És pedig, tessék elhinni, ezek a jó emberek sok igazat mondanak; csak az igen sajnós, hogy az igazságot nagyon is félszegen veszik.

Hogy a mennyországot utoljára hagyják, vagyis, mint ők értik, e földi élet után várják, az még csak hagyján! hanem hogy keresését is utoljára hagyják, az már félszeg eljárás. Mert a mennyország ura, ki maga legjobban tudja, hogy kit és miért ereget majd abba, azt mondja, hogy legelőször is az Isten országát kell keresni, s pedig nem amugy immel-ámmal, hanem igazán, lelkesen és erőfeszítéssel; mert a mennyország erőszakot szenved, és csak is azok nyerik el azt, kik megnyeréséért erőszakosan fáradsanak. Az is igaz, hogy az Isten nem hullat mannat az égből, hanem munkánk után ad meg mindent a földből. Nem is arról van a szó, hogy ne dolgozzunk; hiszen a munkásság oly törvény, mely alól senki sines e kerekföldön kivéve épen úgy, mint a halál alól, mert mindkettő a bűnnek zsoldja rajtunk. És én sokat adnék érte, ha a munkásság lelket minden emberbe bele oltani tudnám, hogy azok közül, a kik esznek, egy se legyen, a ki nem dolgoznék. Én megvallom, még azt az időt is sajnálom, a mit sokan a vadászat és dözölés kedvéért a munkától elvonnak; s ha rajtam állna, ugyancsak esukva tartanám a

koresmákat dologtevő napokon, hogy az a sok munkára termett kéz ne vesztegetné erejét a boros kanacsók emelgetésében. Az én kárhóztató ostorom csak azok ellen suhog, a kik annyira neki feküsznek világi dolgaiknak, hogy a mennyei dolgokról egészen elfeledkeznek; a kik dolgoznak, vagy dolgoztatnak, mintha egyedül attól függne boldogulásuk: arról pedig, a kitől minden áldás és tökéletes adomány származik, meg sem emlékeznek. Szeretik a bő termést: hanem azt, ki a termékeny idöket adja, nem imádják. Mit bánom én, ha akkora boglyákat rakatsz is édes jó barátom, mint a sz. István temploma Bécsben, csak hogy a magas boglyáról fölszálljon lelked a magasabb mennybe, honnan az áldás rétjeidre leszállott. Mit bánom én, ha minden hold földeden száz kereszt buza terem is, csak aztán a buzakeresztek közt el ne feledd a váltság keresztjét, és egyetlen lelkedet, melynek váltságáért Jézus a keresztre feszült. Ládd, én még arra sem biztatlak, hogy „Minden órának leszakaszod virágát.“ Söt inkább azt mondom: vigyázz, hogy az ördög henyéve ne találjon. Csakhogy aztán a lelki dolgokra szabott idöt is megtartsd, és az Isten robotját, a mennyei Ur dolgát is elvégezd. Mert a jobbágyi robot, melylyel földesuradnak tartoztál, megszűnt ugyan: de a keresztényi robot, melylyel Istenednek tartozol, nem szűnt meg; söt illendő, hogy ezt annál sörényebben teljesítsd, mert a másik megszűnt. Az bánt engem, mikor hallok, hogy katolikus emberek, kik az ünnepek jelentőségét és erkölesi fontosságát fölfogják, legalább megvárhatjuk tőlök, hogy fölfogják, oly fönhangon és indulatosan kelnek ki a nyári idöszakra esö ünnepek ellen, mintha azokból, Isten tudja, mily nagy veszedelem származnék a világra. „Mennyit lehetne egy-egy ily napon dolgozni, mennyit kaszálni, behordani!“ — mondják nagy zugolódással; s mert ünnep van, henyél a cseléd, és dözsöl a koresmán.“ Hogy egy-egy ünneppon lehetne valamit-azt dolgoztatni, az bizonyos; hanem hogy oly értékes dolgot lehetne végezni, mint az isteni szolgálat, azt már kereken tagadjuk: valamint azt is tagadjuk, hogy a ki az Istennek szolgál, annyi, mintha henyélné.

Ily beszéd még a jóra való pogány szájából sem származik: s valóban roszul jellemzi a keresztényeket, kik így beszélni nem szégyellenek. Az meglehet, hogy egyik-másik cseléd elfordul a koresmára és ott dözsöl; hanem az is igaz ám, hogy az anyaszentegyház egy koresmát sem állított. Allított ellenben kórházakat, hol a szivtelen gazdák dolgában kifáradt és erejükben megfogyatkozott cselédeket szeretettel ápolja és gondozza.

Én valóban, eltekintve azon nagyszerü okoktól, melyeknél fogva az anyaszentegyház az ünnepeket rendeli, s azokat nyáron, a munka idöszakában is megtartatni parancsolja, csupán egyszerű, dejózan fölfogással azt merem állítani, hogy az ünnepek ránk nézve soha sem oly szükségesek, mint épen nyáron, mikor sokan annyira belemerülnek a dologba, hogy maguk szerint az Istenre talán hónapszámra sem gondolnának. Valóban jó, hogy közben-közben vannak oly napok, melyek az embernek eszébe juttatják, hogy ember; hogy lelke is van, melyért az Isten fia szenved-

ett és meghalt: hogy nem csak e földön tart élete, hanem annak határain túl is: kell tehát, hogy ne csak az ide valókat, hanem az odafön valókat is keresse; hogy ne csak oly kincseket gyűjtsön, melyeket a rozsdas és moly megemészt, a tolvajok kiásnak és ellopnak, a jég elvág, a tüz elhamvaszt, a halál semmivé tesz, hanem olyanokat is, melyek a mulandóság törvénye alá nem esnek, melyek az embert az örökkévalóságba is átkísérik. Kellenek tehát oly napok, melyeken az ember Istenhez emelje lelkét, mikor nem csak a mezök kolompjait és a nyájak csöngetyüit hallja, hanem azt a hangot is, mely öt a mennyei Atya házába hívja, azt a csöngetyüt is, mely a szentséges áldozat főrészeit jelzi.

Peng a kasza, gazdag rendekben omlik vágása alatt a virágokkal vegyített szép fü; eseng a sarló, kévét kévére kötnek az arany kalászból: mi volna illetlenebb, mint az áldások láttára elfeledni azt, ki az áldást adta, és épen csak töle irigyelni a hála szives lerovását: ö töle, ki egész évi munkához eröt, egészséget ad, irigyelni egy napot, hogy elismerjük és magasztaljuk örök jóvoltát. Hiszen még a csatákban is vannak napok, melyeken hüvelybe dugják a vértől gözölgö kardokat, kioltják az ágyuk kanócait, hogy a csatároknak idejük legyen magasabb rendeltetésökre is eszmélni. Csak a nyári munka idöben nem szabadna hát egy kis állapodásnak lenni, hogy a kasza-kapán kifáradt kéz az olvasó keresztjén megnyugodjék, hogy a testi élelem keresésében ellankadt munkás a szentséges áldozat és Isten igéje által lelkében fölüdvén, új eröt merítsen a testi munkára is? Tehát mindenkinek kijusson a magáé: a földesurnak a haszon, az aratónak a rész, a cselédnek és napszámosnak a bér, — egyedül az Istennek ne jusson semmi? Ö maradjon kifeledeve, hogy úgy mondjam, kiszorítva mindenből? — Nem annyit tenne-e ez, mint hogy a nagy teremtésnek az ember teljhatalmu ura, a nagy Teremtö pedig csak alárendeltje, kinek, mint egykor a dugszagdagnál kéregetö Lázárnak, a morzsalékkal kellene beérni. Hajdan több ünnep is volt, mint ma, és mégis elvégezték öseink a munkát, mindamelllett meg boldogabbak is voltak nálunknál. Pedig jobban megtartották, mint most, mikor már a vasárnapokat is alig nézik ünneppül. Silány gazda az, a ki dolgait hétköznapokon elvégezni nem tudja, s örökké csak az Ur Istenen akar nyerekedni. Ám lássa! csak aztán úgy ne járjon, mint bizonyos felebarátunk, ki szintén nagyon haragszik a nyári ünnepekre; s a ki learattatott, nyomtatott, esépelteztet, s egy óra alatt mindenét elhamvadni látta. Nem mondom én, hogy ez az Isten egyenes büntetése volt ünnepgyölöleteért; mert vele együtt olyanok is égtek el, a kik szivesen megülik az ünnepet. Hanem isteni leczkének mégis beillett, arra nézve, hogy mégis figyelmet érdemelnek Jézus azon szavai: „A miket szerezél, kié lesznek?“ — Ha az emberek a közéletet jobban megvigyáznák, vajmi sok ily példát találnának, melyekből megtanulhatnák, hogy nincs nagyobb esztelenség, mint az Istenen való nyerekedés!

Azt is mondják ugyan, hogy a nyári ünnepeket már csak azért is el kellene törölni, mert ez által az anyaszentegyház mind saját felvilágosodottabb fiai,

mind a tőle elszakadt másvallásuk előtt sokat nyerne. A kath. anyaszentegyháznak, az igaz, sokféle hivatása van, mint ezt templomai, iskolái, kórházai és egyéb intézetei mutatják; hanem arról a hivatásáról, hogy a vallástalanoknak vagy másvallásuknak kedvét keresse, semmit sem tud. Tartozik ugyan azoknak is keresni lelköket, de nem kedvöket. Hiszen ha egyesről áll az: „Ha az embereknek tetszeném, Isten szolgálja nem lehetnék,“ mennyivel inkább áll az összes anyaszentegyházról, mely Jézusnak tanítását, szellemét, törvényeit nem csak hogy örökségben bírja, hanem föntartani is köteles egy hajszálig, legkisebb csorba vagy változtatás nélkül! . . . Különben is hát mit nyerne vele az anyaszentegyház, ha e panaszos ünnepeket ma mindjárt megszüntetné? Saját fölvilágosodottabb fiaitól (már a mint ők magukat nevezik) azt, hogy aztán meg a vasárnapokat sokallanák; mert hiszen szintugy nem tartják meg azokat is, mint egyéb ünnepeket; a másvallásuktól pedig egy epés gunymosolyt nyerne engedékenységeért. Ezért pedig csakugyan nem volna érdemes engedni, annál is kevésbé, mert ellenben hü gyermekeinek bizalmát és ragaszkodását vesztené; és vesztené ez által anyai tekintélyét és befolyását. . . Elég az anyaszentegyháznak azon engedékenysége, melynél fogva, ha a takarulás égető idején kedvezőtlen időjárás volna, a főpásztoroknak hatalmat ad megengedni híveiknek, hogy isteni szolgálat után ünnepen is hordhassák terméseiket. A jobb hívek ennél többet nem is kívánnak; sőt tudok esetet, hogy a megadott engedéllyel sem éltek. Azokkal pedig, kiknek ez sem elég, tovább alkudozni annyi volna, mint árulást követni el az isteni szent főség ellen, melynek a nyomorult por meghódolással és imádással tartozik; annyi volna, mint készakarva szem elől téveszteni a nemesebb rendeltetést, mely az Istennek képét viselő ember számára kitzüve van; és őt még mélyebben keverni a porba, melyből ugyis alig tud kivergődni. . . Aztán nem árt egy kissé a szívtelenek hevét is lehűteni, kik készek volnának cselédeiket és munkásaikat vérig zsarolni egy nyáron, ha aztán utóbb szélnek kellene is őket verni tehetetlenségökért. Hadd lássák át mindketten, hogy a szolgának is van lelke, neki is ki van tüzve a felsőbb rendeltetés, melyre törekednie, tehát időt nyernie is kell. . .

Végül kijelentem, hogy futó soraimmal nem az ünnepeknek ellenségeit akarom megtéríteni, kik azokat nem is olvasandják, hanem azokat megnyugtatót és erősíteni, kik az ünnepeket szeretik és meg is tartják, hanem az ellenkezők kikelésit is sokszor hallják. Az egész nem más, mint egy kis tájékozás akart lenni azok számára, kik midőn magukat megnyugtatták, az igazat a paczkázóknak is örömet szemökbe mondják. Szabó Imre.

Kátyolok a nép életéből.

XXIV.

A n * * * z i tagosítás.

C) A helység házában.

Ha e helység terjedelmes, nagy legelő volna,
A ház sor, mint báránysereg, fehérednék róla,

És az előkelő házak a helység ölében,
Miként morénai kosok a nyáj közepében.

Mint a juhász kalapjának piros bokkrétája,
Ugy mosolyog a toronyról a kereszt sugára;
Torony alatt, mint nagy gomba a tölgyfa tövében,
Guggol az őshelység háza meglapulva mélyen.

Kidőlt-bedőlt oldalával a zivatar játszik,
Repedésein a világ éjszaki nap ki-belátszik,
Szette szarufáit egy vén gerenda tartja,
Földbe lesüppedt nagy ágas görnyedez alatta.

Vala pedig ezen házban szoba kétszerkettő:
Egyik a bérlő számára, az ivóké kettő,
Negyedik a megyetisztek uri szállodája,
Már ennek a nap ellen is van ablaktáblája. —

Ebben túlnak az illetők, — már a kik nem állnak,
Nincs ma elég ülyöhelye a tanács-szobának.
Hej, ha ily nagy és szép számmal hallgatnának Téged,
Ki az égből küldöd alá a te szent igédet! —

Most nem az Isten igéje, de — alásan kérem —
A mérnök ur teljhatalma, az forog kérdésben;
A telekkönyvvivőségnek kiküldött bírāja
Azt adta ki, hogy mérnök ur a tért catastrálja.

Ripők uram laposakat pislog a szemével,
Minden pillantása egy-egy lázsiással ér fel;
Megértik e szembeszédet a hős népvézérek,
És föl-alá jár agyukban a sok tarka érdek.

A Közjó, mikint valamely kérelmező szolgál,
Nagyesemmen néz lesujtva — roszul mehet dolga! —
Toldott-földött háta mögött, lábujjhegyen állva,
Az Önhaszon a kilátást ujjain számlálja.

Az Igazságszeretetnek a keze megbénult;
A Lelkismeret harangja régóta elnémult;
A Törvénytisztelét kitér a vak Nyereségnek,
Beesület a Gonoszszágnak, lit a Nyereségnek.

Az Indulat nagy bárdjával a zászlós vitézek,
Vezérok Ellenszegülés, a vikörbe lépnek,
Neki rontanak a Törvény magas köfalának,
És a köfal vakolati mind aláhullának.

Mit a bíró e bős hadnak felelt, csupán ennyi:
„A mit a törvény kimondott, meg kell annak lenni!“ —
És elszlott a megoszlott uriszek népsége;
Székben, padokban semmi kár. De még nincsen vége.

(Folyt. követk.)

Nyulassy Antal.

A bünbánó.

— Beszély. Folytatás. —

II.

Azon naptól fogva becsukódtak a várkapuk a hivatlan vendégek nagy boszuságára. És a tobzódó czimborák hosszú orral és savanyu képpel, mint a róka az

elérhetetlen magas szőlőtő alól, boszut lihegve távoztak el; míg az ifju Pohárnoky Gyula, mintegy újjá születve, új életpályát kezdte. Előhivatá régen nyugalmazott tanárait és nevelőit, s ifju szívének egész szenvedélyével hozzálátott a tanuláshoz. Nem sokára gyönyörrel érezte, hogy míg elméje hasznos és szívképző ismeretekkel gazdagodik, sorvadásnak indult egészsége is visszatér, s az ifjukor szép rózsáit, melyeket a mértékletlenség elrabolt, a mértékletesség angyala csakhamar visszavarázsolja.

Az atya szíve is örömben uszott, midőn egyetlen gyermekét, családjának utolsó büszkeségét ily szilárd léptekkel látta a jó és nemes uton előre haladni. S hogy Gyulának a tartósbb szellemi foglalkozások közepett egy kis szórakozást szerezzen, elkocsikázott vele a szomszéd várakba, régi barátai- és rokonaihoz: majd látogatására ment Almafy Dienesnek, kivel már félszázados szilárd barátság kötö össze; s kik hogy közelebb rokoni viszonyba jöjjenek, rég ohajtott terve volt a két jó öregnek.

Almafy Dienes határtalan örömmel fogadá vendégeit. S míg maga öreg barátjával szobájába vonult, hogy ott a régi jó időkről beszélgessenek, addig Gyulát a kertbe küldé, hogy ott Julia leányát lepje meg.

Gyula a kijelölt helyre sietett. S midőn a kert illatos virágainak ragyogó koszorujában megpillantá Juliát, ez artatlan szép virágot, az elragadtatás öröm hangján üdvözlé őt. Nyolcz éve nem látta már kis barátnéját, azon időtől fogva tudnillik, a midőn vele ama híres tejtőcsében sajkázott. Akkor csak egy fejlődő gyermek, egy nagyreményű bimbó volt; nyolcz év alatt a remény valósággá lőn. A gyermek egész Tündér Ilonává vált, s az Almafy hölgy a messze vidék szépségeivel méltán versenyezhetett.

— Gyula — szólt a viszonyüdvölet után gyöngén elpirulva az ifju hölgy — mily rég nem láttam önt! igen messze utazhatott, hogy annyira elfeledkezett ró-lunk.

— Igenis, messze jártam — sohajtá az ifju Pohárnoky. — Ott barangoltam a sötétség országában; de visszarántott jó szellemem, atyám, s visszavezetett a világosság áldott hazájába.

— S mit tapasztalt ön ott? — kérdé Julia élénken, ki e szavakat nem fogta fel, Pohárnoky sötét multjáról semmi tudomása nem levén.

— Oh nagyon sokat tapasztaltam saját kárommal! Láttam ördögöket barátságos álarcz alatt, s hynákat galamb képében, kik szívemet marezangolták, testemet szaggatták. De vessünk fátyolt e gyászos képekre, melyekről pirulás nélkül nem szólhatok. Szóljon inkább kegyed magáról; hisz életének naplója oly fénytiszta lehet, mint e szelid virágok itt, melyek csak arra születtek, hogy illatozzanak, mosolyogjanak és gyönyörködtessenek.

— Valóban az én multam igen egyszerű. E helyhez kötve növekedtem föl, a nélkül, hogy a nagy világot láttam volna, ápoló dajkám és édes atyám körében. Gyakran visszagondoltam azon időre, mikor még együtt játszadoztunk a virágos kertben, együtt futkostunk a zöld erdőben, együtt fogdostuk az arany halaeskákat.

Ah de e boldog idők elmúltak! Ön eltávozott, s én egyedül maradtam.

— Lehetséges-e? Kegyed rám gondolt, rám az eltévedett bünösre! Ah nekem is voltak perezeim, mikor szívemnek jobb sugallata föltámadt! akkor én is sovárral pillanték vissza gyermekkori multamra. De végre lerázva magamról a sátán rabigáját, megnemesbülve, megtérve, állok kegyed előtt, mint Saul, a hitüldöző. Ah Julia! atyáinkat egy félszázados barátság láncza fűzi össze, akarja-e, hogy e láncz közöttünk még szorosabb, még bensőbb legyen? akar-e egy bünbánónak egész életén keresztül védangyala lenni?

Julia elfogultan süté le szeméit; arczát a pir bitorozá, s ajkai zárva maradtak.

— Szóljon, az ég nevére kérem, szabaditson ki e kínos bizonytalanságból! Vagy talán visszautasítja kezemet? Oh ugy örök magányosságban akarom lesirni napjaimat!

Julia reszketett. Szemérmes arcza még inkább lángba borult; s aztán egy rózsabokorról egy bimbót szakítván le, azt Gyula keblére tüzé.

Pohárnoky megérté, mit jelent e virág, s először érezett szívében nemesebb kéjt. Oh minő más volt ama sátáni élvezet, mely fölháborítá, megkeseríté, bünvaddal terhelé lelkismeretét! Mily tiszta örömben tündöklött most előtte az egész világ az angyal-szelid nő oldala mellett.

Ezután Julia és Gyula karöltve végig sétálván az illatdus virágkertben, benyitottak a szobába, hol a két apa szívélyesen társalgott, s előadták szívöknek legforróbb kívánalmát. A két jó öreg édesdeden mosolygott, rég ohajtott tervöket valósulva látván; s mindketten teljes öröm- és megelégedéssel adák gyermekeikre a szülői áldást, s még azon órában egymásnak eljegyeztettek örökre.

(Folytatása következik.)

Paulikovics Lajos.

Mit mondott Herkó páter a palócz vidéken?

IV.

(Vége.)

Az idézett szavakhoz nem kellene ugyan többet adnom, miután azok eléggé érthetők; hanem nem tudom magam visszatartani, hogy azt ne mondjam: nem is lehet az másképen. Hiszen az ész a hitben nyilatkozó isteni tekintély mellett — első rendű esillag a nap mellett; s mint ilyen, ha az isteni tekintély karjaiból kitépi magát s attól elmarad, csak gyenge fényt terjeszt maga körül, mint a naptól távol eső esillag, mely fényével koránsem akadályozhatja, hogy a földre éjszaka ne boruljon; s így, miután a lélek halhatatlansága, örök élet, jónak jutalmazása s rossznan büntetése és a hitnek más alapigazságai körül minden kétséget kizáró határozottságot teremteni nem tud, azok iránti részéről sejtés- és gyanításban csak gyenge rugóit bírja a hitélet- és vallásos erkölcsi életnek. Azért a bibliával önmagára maradt, és a hitben az isteni tekintély által vezérelt ész embereinek hitéletét egymás mellé állítva, így szólhatunk egy Balmes nevű bölcsest: „Ez megtisztítá a pogány világ erkölcsét, a tettek a jelenkoréit rongja meg; ez a családot szervezé s megszentelé a házasságot, a tettek tágit e házi köteleken, s a családot feloszlatja; ez jötekonyság által elfojtja az önzést, ti haszonleső ösztönöket tápláltak a kedélyekben.“

— „Ha tehát, — más szintén jeles embernek szava — mindent a renddel megegyezőnek akartok szemlélni; ha bátorságotam élesíteni, az emberi természet félelmei- és gyarlóságaitól megmenteni akartok: mutassatok egy törvényhozó Istent, ki parancsol és engedelmisséget kíván; helyeztetek a mindig örökös gondviselés zemei alá, mely gondolataimat és cselekedeteimet ismerve, egykor megvesztegethellen bírások lesz, valamint most kikérülhetlen tanujok. Ebben áll az eszköz, mely a vétéknek elfojtására minden időben és helyen, minden pillanatban alkalmas; mely az embernek az éji homályban, valamint a nap tündöklésekor követője; mely nem kevésbé rettenetes a hatalmas mint gyöngye, a gazdag mint szegény, a nyilvános mint magányos emberre nézve.“ — Nem akarom tagadni az igazat, s megvallom, hogy a jelenkor észemberei több tekintetben jeles erkölcsi regulákat alkotnak; de azok csak a szajkó pávatollai, azok orzott sugarak a hit igazságaira világosságot derítő isteni tekintély fényéből. —

Nálunk, szomszéd, a hit fölött örökös isteni tekintély körül összegyűl a király a koldussal, a gazdag a szegénnyel, a tudós a tudatlannal; s ha hangzik ajkairól az ige, az elsőtől az utolsóig megérti azt; de ha nem értené is, mivel eszén felül van, nyugodt szíve, nyugodt elméje erősen hívén annak igazvoltát, mivel isteni tekintély kezekedik mellette. Ennek következtében a koldus, ki egész napokon át alamizsna-gyűjtéssel tölti idejét; a szegény, kit a kenyérkereset szüksége ide s tova hurcol az egész éven át izzaszt: a tudatlan, kinek elméleti tehetsége nincs, vagy tán nem volt alkalma képességet szerezni, — nagy hálával tartozik az isteni gondviselésnek, hogy a legfontosabb dologban így gondoskodván róla, egy, életét félregkénytelen bizonytalanságtól fölmentette. Hivatlanak érzem magam Isten munkái fölött ítéletet mondani; mindazonáltal állítom, miszerint ez egy is, a sok között, elég lenne arra, hogy az ember őt porba omolva imádjá. — Hanem lelkemnek e nembeli örömrészébe az öröm keserű eseppei vegyülnek ama gondolatnál, hogy mily egészen másképen van ott, hol csak az ész magyarázza a hit tudományát. Ha végig tekintek a szántóvetők, szegények, koldusok s tudatlanok hosszú során, kénytelen vagyok fölsohajítani: „szánom a sereget!“ — szánom őket, mert önhibájuk nélkül abban, mi az életben legfőbb s fontosabb, bizonytalanságban vannak. Vagy azt mondja valaki, hogy ott a biblia? — Valljon a biblia, a holt betűi képes-e valakit bizonyossá tenni? Nem a könyv szokta meggyőzni az embert, hanem az irónak, kitől az eredt, tekintélye. — De legyen, hogy a biblia az élet legfontosabb dolgában bizonyossá tesz, — valljon mikor a koldus kényszerülve van a tarisnyát nyakába vetni, a szántóvető az éke szarvát fogni, a szegény a kasza, vagy kapa nyelét szoritani, rá ér-e a bibliát forgatni? — Vagy ha ezek mindamellert rá érnek is, hát a tudatlanokat, kiknek képességük arra nincs, ki fogja megnyugtanni? Igazság lenne-e ezeknek mondani: a ti számotokra nincs hely a paradicsomban? Igaz ott vannak az okosok; de ha ezeket sem értik meg, mivel gyenge tehetséggel bírnak, — akkor — akkor mi fog velük történni? Aztán annyit minden értelmi gyöngye tehetség mellett ők is tudnak, miszerint az okosok is csak emberek, s hogy minden okosságuk mellett ők is hibázhatnak, és hibáznak is. Tudják szintén azt is, hogy a sok szakács el szokta sózni az ételt. Mi hozza meg tehát keblök nyugodalmát? — Ha nekem nem lenne szomszéd, mert tán gondolja, hogy saját házamat védelmezem: csak elhiszi saját felekezete több ízben említett okos emberének, ki ide vágólag így szól: „E föld mindig föld marad, ennek meg kell lenni a maga munkásainak. Az élet anyagi oldala mindig meg lesz, s megkivánja a maga embereit, mintegy kilencz-tized részét az egésznek, örökös napszámósaít s teherhordozóit az anyagi világnak. Ezeknek pozitívum (azaz való), még pedig isteni kijelentés tekintélyén nyugvó pozitívum kell, mely őket keresztők hordozásában segítse, bajaikban vigasztalja, alacsonyágukban emberi méltóságuk tudatára emelje, a bűnöktől óvja, vagy büneik miatt rettegő lelkismeretüket esőndesítse, az élet terhe alatt esüggedő nemeslelkűeket egy jobb élet reményével biztassa; szóval: őket békés, nyugodt s megelegedett emberekké, hívő és kegyes keresztényekké tegye.“ — No, szomszéd! hogy türelmét ne vesztse, nem halmozom tovább össze a szavakat; hanem azt se vélje, mintha, a más előhozott szavain kívül, a

számból hallottak mind az én agyamból kerültek volna ki. Nincs semmi új az ég alatt. Az én páterem ott, hol szükség, segít rajtam mindig. —

Hamari János.

Városi levelek

VIII.

Szellemi ebéd. — Fekete leves. — Pécs és Szentföld. — Föld alatti emberek. — Éljen az iparosztály. — Szerencsés költő. — Magvas eső. — Havi Boldogasszony. —

Jó étvágyat! Mihez? . . . Hát csak ahhoz, a mit most akarok mondani; mert közlésem nem egyéb, mint szellemi étel. Az egészségesnek jóízű ételek valók, ellenben a betegnek a keserű pilula használ. Jelenleg a betegeknek akarok egy kevés nyelni valót nyújtani. Legelőbb is azt akarom mondani: hogy nekem a mostani módi nem tetszik. Az a külöfféle idegen női divatöltözlet bizony még fölforgatja a világot. Csakugyan a főhiba a leányok célszerűtlen nevelésében rejlik. Nagyon szeretik a mamák leánykáikat; és azt gondolják, hogy az igazi szeretet abban áll, ha mindent megengednek nekik. Később aztán fejökre nőnek. Már nem is igen szeretik nyilvános iskolába küldeni őket. Ha csak kitélik, nevelőnőt fogadnak; de ez sem tehet ám kedvök szerint, hanem kikapja az utasítást annak rendje szerint. Én — mond az anya — a leányomat önmre bízom; de annak kedvében járjon, tudja? Tudom. Vele ne gorombáskodjék, mert van neki miből élni, érti? Ertem. A katekizmusallal pedig épen ne kunirozza. Hallom. — Bizony, bizony már megérjük az időt, hogy a nevelők kötelesek lesznek engedelmeskedni a tanítványoknak. Ki hitte volna? — Imádkozni épen nem szoktatják; majd ha nagyobb lesz. . . Ne neked imádság! De bezeg van ám a tükörnek dolga, míg a haj-rendezés megtörténik. Istentem! mennyi idő vesztegettetik már csak a főnek külső ékesítésére is: a lelkiekre, az imádkozásra pedig nincs idő! — De tán hosszúra is nyulik az ebéd, nem hiába hogy urias. Eddig jéghideg fagyalt adatott. Azonban az ebédhez a confect is tartozik, mely abból áll, hogy az ilyenféle nevelés aligha nem fanyar gyümölcsöt fog teremni. Mert a rossz fa nem teremhet jó gyümölcsöt. — Hátra van még a kávé, vagyis a fekete leves, mely arra vonatkozik, hogy az említett ferde, vallástalan nevelést az által lehetne némileg megpreparálni, ha az illetők félretéve minden tekintetet, a házastandók tanítása alkalmával az ilyen selyemjuhoeskáikat jobban megnyirbálnák, nem pedig fölmentenék. — Vége az ebédnek. Válgék az érdekletteknek egészségére! Bocsánat, hogy egy kissé elsóztam az ételt. A réztoll nagyon kemény természetű.

Pécs a romaiak alatt Sopianának nevezetett. Mostani nevezete a szláv szótól: „pet“ — azaz őt — származik; mert latin és német neve is őt templo m. Jöllehet több templomunk is van; de ez a hajdani időre vonatkozik. Jelenleg annyiból lehet városunkat Szentföldnek nevezni, mert utczáinak nevei, — keveset kivéve — mind szentek. Így: Mária, Anna, József, Gábor, Ráfael, Jordán, István, Kánaán, Josafát, Péter, Pál, János, Agoston, Ignác, Florián, Iván, Getzamani, Therezia stb. Nem hiában legkatholikusabb város Pécs, hol másvallásnak tornya nem emelkedik. Talán ezen katolikus szellemnek tulajdonítható, hogy városunk rövid idő alatt az országnak primást, és három megyének főpáztort adott.

A többi egyházi ünnepek megülése közt meg kell említenem az urnapi körmenetet, mely városunkban mindig legnagyobb diszszel tartatik; de az idén e menet diszt még inkább emelte a bányászok meglepő sora, kik most jelentek meg első ízben egyeuruhában, és saját jelmezökben. Boldog Isten! e nép föld alatt lakik, s ott keresi mindennapi kenyerét; de e napon, midőn a világ világossága vitetik körül, ők is ide sietnek zenebandájokkal, emelni az ünnepélyt, hogy szegyeneljék magukat s térjenek meg a hitetlenek, vallástalanok!

Vasárnapi iskolánk szép előmenetelnek örvend. A mindent buzgón fölkaroló városi előjáróság 10 darab es. aranyat osztott ki azon, vasárnapi iskolába járó inasok közt, kik a rajz-

ban legjobban kitüntették magukat. Ez egyttal ösztönül fog szolgálni a további szorgalomra. Éljen az iparosztály!

Korunkban legnehezebb a szegény költőknek; mert műveik még olesó áron is alig kelnek. *) A művészetet kevés ember tudja becsülni. Pöbnyire csak anyagi dolgok megvásárlásával foglalkoznak. Jól jegyezte meg egy valaki, hogy napjainkban legszerencsésebb költő a harangozó; mert minden versért, melyet huz, becsületesen megfizetik.

Sz. Jakab napja ez évben szomorú emléket hagyott nálunk hátra. Az egész vidéken borzasztó jégesapás dult. Siklóson tojás-nagyságu jég esett, még a házak cserépfüdeleit is leverte; és így mindenütt a szőlőkben s vetésekben kimondhatlan kár van. Az Isten adta, az Isten el is vette: legyen áldott az ő szent neve!

Havi-Boldogasszony városunkban fogadalmi ünnep. A pécsiek már reggel három óraker fölsiettek a Havi-Boldogasszony kápolnához, az ajtatoskodók ezen kedves helyéhez. Érzékeny jelenet volt rám nézve, midőn a többek közt megpillanték egy közkatonát, ki viaszgyertyát vitt kezében. és azt a bold. Szűznek följajánlá. Nem kérdeztem az okát, mert ugyis tudtam, hogy fogadását teljesítette ezen szép tette által. Majd ismét egy anyát láttam, ki sebesült katona gyermekéért sz. misét mondatott, áldván a bold. szűz Anyát, hogy magzataiért Istennél esedezett, s pártfogása által a halál karjaiból megmentette. Valóban egyszerű, de érzékeny jelenetek, melyek nyilvánosan azt tanusítják, hogy a magyar nép szívében van még hit Isteben, s hő tisztelet a bold. Szűz iránt. Ave Maria!

Mendlik Ágoston.

Az én nefelejtseim.

(Folytatás.)

Nov. 3. 1858. Minthogy a magyar ember igen jól tud majd özni, igen jól értvén az idő elnapolását: én is a mai szent napon, ráérvén a sűrű dolgomtól, elmélkedem a holnapról, holnap pedig a holnaputánról. Tehát holnap Borromaei Károly, s nekem köszönteni kell mennem Balatonyba és Apátfalvára. Ajánlani lehetne névnapokon áldomáspoharakba a borromaei cseppeket. Az irás szavai szerint több elvesz torkosságban, mértékletlenségben, mint kard által: innét legtöbb betegségben leghathatósb gyógyszer szent Károlyé: a bõjt. Ez által gyógyult ki minden bajából a híres velencei Cornaro Lajos, ki 12 lat ételt, és 14 lat italt vett magához naponkint, és még 95 éves korában vigjátékot irt, mely tiszta derült lelkének volt utolsó viszfénye. Ezen mértékletességi receptet ajánlom én annak, kinek köszöntésemben szívemből kívánom, hogy az Isten sokáig éltesse!

Nov. 4. Ha a mai napot tegnap tartottuk, ma a holnapit tiszteljük meg; különben azt mondja a közmondás is: „a mit megtéhetsz ma, ne halaszd holnapra.“

A megelőző tisztelet, szeretet mindig előnyére szolgál az embernek. Ha megelőztük időben Imre napját, figyelmünk által előbbvalók leszünk a kalendáriom készítőknél. — De hogyan köszöntenek vigélyn Magyarországnak első korona örökösét, Fehérvár első fehér liliumát, szent Imre herceget, ki fogadott tisztaságban, s legnagyobb önmegtágadásban élt, és halt! Csak mese tehát azon költői elbeszélés, mely szerint Enrik (Imre = Henrik édes anyjának bátyja nevével) a portugali királyi ház törzsapja volna; mintha ezt Imre herceg, vitészségének jutalmául nyerte volna 6-dik Alfonz királytól, Therezia leányával együtt.

Nov. 5. Apátfalván kerületi gyűlés. A gyűlés koronájául jött az egri papnövelde legtiszteltebb kormányzója; mint földesur és patronus jelent meg a tagosítás ügyében, s egyttal commassálta a mi örömeinket a ház örömeivel. Ezen lánglelkű férfi emelte föl poharát különösen pártolt házi gazdánkra, Pók Imre barátunkra. Mi pedig echót adtunk rá: éltesse az Isten hozzá tartozandóival együtt háborítlan boldogságban!

*) Hát mit mondjunk a komoly, tudományos, főleg pedig vallási dolgokkal foglalkozó tudósaink műveiről, kik a nemzet valódi műveltségéjé jölete előmozdításán fáradoznak? — Szerk.

Nov. 6. Tegnap kedves vendégünkben szerencsénk vala tisztelni az élő feddhetlenséget: a mai nap föltétele tehát mi lehetne más, mint a kitűzött zászló alatt halálíg harezolni, — annál inkább, mert csak az harezol jó harezot, a kit az ellenség sem feddhet meg soha. Míg az ember feldicsőtül a hit- és erény-nagyokban, a példás élettől új életet nyerve: addig számtalanszor meg megbotlik a botránkövekben; mert a legelsűlyedtebb emberek legfentebb hangon mondják ezrek és ezrek botránkozására: „Vétkeztem, és mi szomorúságom történt?“ Igenis, ha a világ fiai azt mondják: „minden napnak szakaszod le virágát:“ ugy mi, az egyház fiai azt mondjuk vissza: „minden nap ültess új virágot a hit-erényélet kertjébe.“ A jóra való ember minden nap jobb és jobb akar lenni, és így mindig valami jót tesz föl magában: én tehát ma újra fölteszem magamban, hogy az élő feddhetlenség zászlója alatt életre halálra harezolok!

Nov. 7. Ma fölteszem magamban, hogy ur akarok lenni indulataim fölött; s bár magam szegénye lévén, független volnék, mégis függni akarok lélekben a Jézus keresztjén, és ha kell a lélekért, testben is. Tövis-koronás királyra leszek megfeszített vágyaimnak, s csak egy vágyam marad: Jézussal lenni!

Nov. 8. Haragszom a haragra. Mert kik a legindulatosb, haragtűz-rakó emberek? A leghitelenebb hín, gögös emberek. Ezek a kevély pártító földi angyalok az ördögüel alábbvaló névvel nevezendők. Ezek bálványozók; s ha ezen istentelen földi isteneknek térde-fejet nem hajtunk, kiteszszük magukat a boszu véres fegyverének.

Nov. 9. Haragudjatok, de ne vétkeztek! Kik a hirtelen föllobbanó puskaporos természetűek? Kik az igazságot vagy nagyon követelik, vagy nagyon ellenzik. Ha ingerlékenyt látsz, tudhatod, hogy vagy nagyon igazságszerető, vagy teljességgel nem szereti az igazságot.

Nov. 10. Utaztunk; uti gondolataim a kocsiiban maradtak; jó, hogy a balatonyi nagy sárban nem maradtunk. Itt a barátságos sárnál barátságosb marasztalásra is találtunk, és palóczosan meg is laktuk a bucsut, t. i. Balatonyban.

Nov. 11. Balatonyban megszólalt a majd hatszáz esztendő, gyönyörű szavu nagy harang, melyre diákul ez van írva: „Veni cum pace rex gloriae“ (Jöjj békével dicsőség királyja!). 1272-től kezdé ez hívti Istenhez az embert szívdíntó nyelvével; s oly felségesen szól ma épen szent Márton napján, mintha az Istenházában Istennel szent Márton kívánna mindnyájunkat összehozni teljes bucsura. Sz t r e e s k ö Lénárd szent Márton, mint magyar szentet, vitét, zarándókot és püspököt tisztelte meg. Ezen szépszerkezettű beszéd végén az oltárképre néztünk, hol szent Márton palástját vágja el kardjával atamizsnául a meztelen koldusnak, és felsőhajtottunk a lelkesült szónokkal: Szent Márton, könyörögj érettünk! Az oltárnál én szolgáltam, mint szolga az Urat én mutattam fel, talán épen azon a helyen, hol hajdan kunpalócz pogány őseink áldozattűzei égtek; mert a „Bál-Aden“ zsidó szó, ázsiai szomszédútl elfogadva, annyit tesz, mint „Az Isten az Ur.“ Mihez hozzávetve a helyi körülményeket a szomszéd helyiekkel együtt, bátran kardot ránthatunk a régenten „Boloton“-nak irt Balaton mellett. És ha még a mély, és magas hangzókat hívjuk is segítségül, még sem hagyjuk a „baluton“ fekvő Balaton, b l a t o t ó t szóból származtatni.

Nov. 12-től egész 30-káig semmi különös nem fordulván elő naplómban, azért is szívesen mellözöm az apróságokat, hogy a ft. szerkesztő ur ollóját szerencsésen kikerüljem,*) mert őszintén megvallva, a szellemi omnibusok világában nem akarok szellemelen maradni, midőn az asztalkákban is van kopogó szellem. Jász-Apátira vonatkozó naplóm a császári vágás által félreértést okozhatott, s lelketlen tollamban megbotránkozhattott, ki a tréfa tovább fűzését, és a jász hetedhétországra szóló szívesség holdfogyatkozásának okát nem erti.

Kérem e néhány szót igazolásomra addig is ide igtatni, míg a magyar vallásosság e szent földéről, s a felebaráti szeretet Kánaánjáról nem sokára ismét szólhatnak.

Novembert tehát ezuttal befejezem. (Folytatjuk.)

Benőfy Soma.

*) Az ollót, vagyis inkább a vörös rajzont csak is ott, hol felelősségünk és körültekintésünknel fogva szükségesnek látjuk, szoktuk használni. Szerk.

Katholikus hitélet.

Pest, aug. 20. D. a J. Kr.! A mai szent napon, mint Magyarország védszentjének, szent István királynak ünnepén minden jó keresztény szívét ajtatos érzelmek hatották át. De százszorta magasztosabbak valának ezen érzelmek egy magyar szívében; mert visszatekintve az idők multjára, látja, miként első apostoli királyunk, szent István vezette ki ősapáinkat a sötétség országából a világosságra, s őket a boldogító keresztény vallásra térítette. — E nemzeti szent ünnepen már kora reggelen egybegyülének a testvérváros ajtatos lakosai az illető plebánia-templomokban, honnan aztán a nagy körmenethez a várba vonulának. Az ünnepélyes menet a várkapolnából indult ki: elől mentek a pest-budai ezéhek zászlóik elővittele mellett, ezeket követték a tanulók, a pesti s ó-budai katolikus legényegyletek tagjai, kik ez alkalommal szép jelét mutatták a testvéri szeretet- és egyességnek az által, hogy e körmenethez, mintegy egybeolvadva, két zászlókat egymás mellett, környezve tagoktól, kik virágokkal díszített gyertyákat vittek, s vezetve a pesti kath. legényegylet elnökétől, ajtatosan csatlakoztak. Ezek után jöttek a pest-budai plebániák lelkészei, szerzetesek, az egyetem és várostanács s több főpap, körükben négy lelkész által szent Istvánnak, Magyarország első apostoli királyának és védnökének szent jobbjá vitetvén. A díszmenethez, mely a plebánia-templomba vonult, számos egyházi és világi hivatalnokok dísz-egyenruhában az ajtatos hívőknek véget nem érő tömegével csatlakoztak. A predikáció és sz. mise végeztével ugyanazon rendben vonult vissza a menet a várkapolnába, hol a szent kéz tiszteletteljesen letétetett. A szent mise főrészeinél a várbíráról ágyudurranság és a föllállított sorkatonaság tömegelővései hirdették a szent ünnepélyességet —

E nemzeti szent ünnepen a pesti kath. legényegylet tagjai délután, előbb az isteni tiszteleten megjelenvén, egybegyülének az egyetemes díszteremben, házi ünnepélyt tartandók. A jelvények és díszítmények közt leginkább sz. István és sz. József védszentek mesterileg aranyozott szobrai tüntek föl, melyeket az egyetemes tisztelet jötevéjének, pesti polgár és aranyozó, Helmer urnak köszön, ki szíves volt a nevezett szobrokat újra földszínteni. Isten adjon egyetemenek sok ilyen lelkis pártfogót! — Ezen házi ünnepélyen számos vendégek jelentek meg az egyháziak közül és a polgári osztályból. Az ünnepély szavalatokkal kezdődött, melyek leginkább szent István király életére vonatkoztak, közben-közben négyes énekkel. Mire derék könyvtárnokunk, Gaal Gyula „Tatárok Magyarhonban“ ezimű szomorujátéka adatott, s köztetszésben részesült. Végül egy jötevé ködlátványképeivel mulattatá a jelenvolt tisztes közönséget. Ekkép ültük meg Magyarország fővárosában nemzeti nagy ünnepünket mi, a katolikus legényegylet tagjai; s mindnyájan azon erős fogadással távoztunk egyetemenek helyiségéről, hogy szent ezélünk elérésére mindent elkövetendünk, állhatatosak maradván a vallásosság, erényesség- és honszeretben. — „Isten áldja a tisztes ipart.“

Tóth István, a pesti kath. legényegylet titoknok.

Abony, augusztus 20. 1859. Templom ünnep. — Mielőtt a mai szent ünnepélyen, mint a magyar nemzet elfelejtethetlen első apostoli királyának, a mi szentegyházunk védszentjének, valamint az én különösen tisztelt patronusomnak, szent István napján, közhír szerint az épen nem közömbös helybeli rom. kath. nép által tanusított vallási buzgóságról szólanék: az abonyi uradalom birtokosainak díszére kell kimondanom, miszerint ezen uradalom 3 községében az Isten imádsására emelt szentegyházakra elannyira különös figyelem és feltűnő gond van fordítva, hogy azoknak ugy külső és belső tisztasága, mint szintén minden alkatrészeinek használhatósága, valamint az egyházi felszerelési eszközöknek általában jó karban létele nem csak legkisebb kívánni valót nem hagy hátra, sőt e különben 3 vallásfelekezethez tartozó, és a mondott három községbeli rom. kath. templomok felett kegyuraságot gyakorló közbirtokosságnak atyáskodó jó érzülettel valóban tiszteletteljes méltánylást és elismerést érdemel. —

Ezen előzmények fölemlítése után, magára a szent ünnepélyre térek át. Az előre becsátott alkalmi szent beszéd,

melyet egyik helybeli köztisztviselőben álló segédlelkész, F. J. tartott, mondhatom, általában érzékeny hatást idézett elő, különösen pedig valóban megrendítő jelenet állott be akkor, midőn a jeles ifju áldozár apostoli szent hivatásának buzgó teljesítése mellett egyszersmind nemes hazafiságát is föltüntetve, a következőket mondá: „Mit rejt a jövőnek titkos fátyola, valljon a jövendő századokban élendő magyar nép ezen, a szent király által hazánkban megalapított keresztény vallást gyakorlandja, s a mostani korbéli szent ígéket hallandja-e? azt ugyan remélünk s ohajtunk a mindenható Istentől szabad, sőt kénnünk kell; de tudnunk nem lehet. — Azt azonban, hogy a ker. kath. egyház örökké élni fog, és így Jézus szent hitének világa soha ki nem alszik, azt biztosan hisszük és valljuk, mert — mint tovább folytatá — meg vagyunk irva, hogy Jézus szentegyházán még a pokolnak hatalma sem vehet soha erőt. De a népek s nemzeteknek fönnmaradásáról isteni ígérlet nem adatott: nekik Isten csak e földet, és azon a magyar nemzetnek is egy kis részeséket adott, melyen túl a nagy világon neki — a magyarnak — sem faj-, sem pedig nyelvrckonai épen nem levén, számára ninesen hely. E honban tehát élnie s halnia kell. Hol, ha csak is önmömagá által előidézhető szerencsétlenségénél fogva, mitől övd meg e népet mennyei szent Atyám! kora-idő előtt meghalnia kellene, akkor meghal a világnak örökké.“ Majd ismét ezeket mondá: „De miként is tarthatja föl életét e nemzet? — Ugy tarthatja föl — mond a hitszónok — e nemzet minél későbbre életét, ha megvesztegetett erkölcsi erejét salakjából kitisztítva, élő hittel, teljes reménnyel és buzgó szeretettel imádja az Istent. Mert irva vagyunk: Az Istent szeretőknak mindenek jóra fordulnak. — Mindent pedig csak azon szent religio eszközölhet s vivhat ki, melyet a magyar nemzetnek első apostoli szent királya népe között elterjesztett stb.“ — A szent beszéd után az egyházi körmenet a szokott módon ajtatosan megtartott, melyben a helybeli lakosságon kívül az itteni előjáróság és közbirtokosságnak tagjai, valamint a szomszéd Szolnok és Törten községbeli ajtatos nép is tulnyomó számban vettek részt. — Örömmel ragadom itt meg az alkalmat, a helybeli, különben protestans vallású városbírának, D. E. urnak azon szép példadadást és figyelmét kiemelni, mely szerint ő minden nagyobb ünnepünk- s ajtatos bucsujárásainkban személyesen részt vesz nem csak, de a derék városi tanács határozata folytán az ünnepélyek nagyobb emelésére a taraczk-durrogatást is pontosan teljesíttetni szokta; mi a mai napon sem maradt el, a szép rendben bevégzett körmenet után következett szent mise alatt folyvást hangosan hirdetvén a mindenható Istennek bemutatott vértől szent áldozat főbb részeit. A szent mise alatt elzengett gyönyörű énekek közül, melyeket a helybeli éneklő és egyszersmind fötanító, R. M. műértően vezetett, megindító hatást idézett elő végül a sok ezer ajak által egy szentegyházban, mint szintén azon kívül egy szív- és lélekkel hangoztatott ama régi ősi szent ének:

„Ah hol vagy magyarok tündöklő esillaga!

Ki voltál valaha, országunk istápjá stb.“

Kecskeméthy István, világi iskolafelügyelő.

Velenceze (Fehérmegye), aug. 20-án 1859. Nagy-Boldogasszony napja ünnepét a velencei és a főkegyházbéli hívek szokott ajtatosággal, de annál nagyobb lelki örömmel ünnepelek, mert ft. K i s z n e r Sebestény, ezim. kanonok és helybeli plebános ur által a hitágazatokra már eleve oktatót és betanított Hugó Éva 16 éves, ágost. hitvallású leány, a rom. kath. egyház kebelébe visszatérvén, a hitvallást teljes örömmel az Isten oltára előtt letette. Ezen látvány valóban örömmel indítá a jelenlevőket, annál is inkább, minthogy a föntisztelt kanonok ur a szokott predikációin kívül, mely a sz. misét megelőzé, a hit letétele után épületes szép szavakkal tamitást ada a megtértnek, s őt a hívek keresztény szeretetébe ajánlotta. Áldja meg az Isten a ft. kanonok s plebános urat hosszú élettel, hogy még sok ilyeneket oktathasson a ker. hitben, s visszavezethessen az egyház kebelébe! A keresztanyaságot a nemeskeblű Sujánszky Antonia kisasszony vállalá el, kinek bőkezűségéből és a keresztény hitet élesztő szeretetéből 2 uj lobogó díszesíti a velencei szép templom belsejét: az egyik halvány piros, arany bojtokkal, melyen sz. Antal és sz. József képei díszelnek; a másik lobogó világos sárga, ezüst rojtokkal, melyen a szeplőtelen szűz

Mária, és kal. sz. József képei láthatók. A tek. kisasszony bőkezűségének legyen az öntudat, és bő isteni áldás jutalma!

Aug. 20-án, a magyarok nagy szentje, sz. István király, a velencei templom védszente ünnepén bucsu tartaték, hol szerencsénk volt hallani nt. Daniiss Zsigmond agárdi lelkész ur remek sz. beszédét, melyben sz. István király életét és erényeit, különösen áldásos jótéteményeit szivrehatólag fejtegeté, fölhiván a szülőköt, hogy az ő magyar szokásként áldják meg gyermekeiket; intette viszont a gyermekeket, hogy az atyai és anyai áldást kiérdemelni iparkodjanak, és azt soha semmiféle esetben kikérni el ne mulasztják. A beszéd alatt lehete látni szemekből hulló könyveket, a megindulás eme jelképét. A hallgatók szíveiben eszközlött üdvös siker szaporítsa a tiszteletreméltó lelkész ur érdemkoronájának gyöngyeit!

Takács József, sukorói tanító.

Különfélék.

— Bibornok hg-primás ő eminentiája közbejött körülmények által akadályoztatva levén, Budán folyó hó 20-án, mint sz. István első apostoli magyar királyunk napján, az ünnepélyes szent körmenetet helyettese, galanthai báró Fekete Mihály püspök ő méltósága végezte fényes egyházi ségédlet mellett.

— Napokban hagyta el a sajtót, s megjelent az egri érseki lyceum nyomdájában e című munka: „**Egyetemes egyházi történelem.**“ Dr Alzog János után németből magyarítá Nagy Zsigmond eger-megyei áldozó pap. képezdei nyug. tanár s a főszentszéknél szegények ügyvédje. Három kötetben. Második kötet. Közép kor. — Jelen kötet az egyházi történelem II. időközét tartalmazza. jelesül: az egyház kitűnő munkásságát a germán és szláv népek között (a IV. századtól 1517-ig.). Az egész munka 30 tömött ivre terjed 1-473 lapon, nagy 8-adrét. Fordító, mint az előbb két évvel megjelent I. kötetben, ugy ebben is igyekvék az európai hirre vergődött eredeti hazai nyelvünkön lehető leghivebben adni. A kiállítás a fennevezett intézetnek dícséretére válik; szép velin papíron, tiszta öntetű csinos betűkkel. A tisztelt előfizetők megnyugtatóan a III. kötetre nézve jelentetik, mikép az, a t. fordító egészsége most már teljesen helyre állván (a II. kötet megjelenésében akadályul szolgált a fordító huzamos betegsége), rövid idő alatt sajtó alá kerülend. Előfizetési ára e munkának összesen 4 frt 20 kr. a. ért. Egy kötetnek bolti ára: 1 frt 75 kr. au. ért. — Kapható Egerben a ft. érseki hivatalnál, és a lyceumi nyomdában; vidéken minden hiteles könyvkereskedőnél. Előfizetni még folyóvást lehet a III. kötet megjelenéséig Egerben a ft. érseki hivatalnál és a lyceumi nyomdai igazgatóságnál; vidéken az illető ft. egyházmegyei hivataloknál.

— Közelebb megjelent e cím alatt: „**Mennyei hangok**“ oktató, szertartásos, életrajzi és énekes imakönyv. Keresztény kath. hívek használatára szerkesztette és kiadta Radlinszky Endre, esztergom-főmegyei áldozó, a sz. m. és bölesészet tudora. Bibornok hg-primás s esztergomi érsek ő főmagassága jóváhagyásával. Hét aczelmetszettel. Pest, 1859. 8-dr. XLVI és 896 l. — Nincs kétség benne, miszerint a ker. katolikusknak szellemi tökélyesbülése s üdvének előmozdítása végett szüksége van jó imádságos, tanulságos, szertartásos, szentek életrajzát magában foglaló, és énekes könyvre. Szerző e szempontról kiindulva, imakönyvét, melyet néhány év előtt legjobb könyvek fölhasználása után szláv nyelven kiadott, most már magyar nyelven átdolgozva, bővítve, itt-ott változtatva, s a magyar nép szükségeihez alkalmazva, a magyar ker. kath. közönség kezeibe adja át. Szívvel kívánjuk, hogy teljesülésbe menjen szerzőnek előszavában kifejezett eme ohajtása: „Vajha e fölött is, mond, ugy lengene a hit örökös szelleme, mint ama fölött! vajha ez is a legnagyobb gyorsasággal elterjedve örvendhetne a mennyei áldásnak, miszerint így jelen művem el-

érhetné a ezélt, melyet eléje tűztem, hogy az valamint templomi, ugy otthoni istenes olvasmányul bővelkedő, s mennyei hangokat magában rejtő, általános és az élet minden viszonyához alkalmazott imakönyv legyen a ker. kath. hívek kezeiben, mely által, mint mennyei hangok által, vezéreltetve, a jámborság, istenesség és vallásosság a ker. kath. hívek kebleiben előmozdittassék, és így a hívek által a teljes Szentháromság egy Isten imádtassék s az ő szenteiben magasztaltassék!“ — Ez imakönyv kapható szerzőnél (Budavár, Sz.-György-tér 214 sz. alatt), a Sz.-István-Társulat ügynöki hivatalában, püspöki hivatalok utján, és minden könyvkereskedőnél Pesten. Bolti ára: kötetlenül közönséges papíron, hat fametszettel 2 frt 50 kr. aust. ért.; kötetlen finom példány hét aczelmetszettel 3 frt 50 kr. au. ért.; kötve préselt vászonban márvány metszettel, közönséges papíron 3 frt 13 kr., velinen 4 frt 14 kr., — arany metszettel, közönséges papíron 3 frt 30 kr., velinen 4 frt 35 kr. a. ér.; kötve préselt bőrben, márvány metsz., köz. pap. 3 frt 30 kr., velinen 4 frt 35 kr., ugyancsak márvány metsz., rézkereszt-, káposcs- és szögekkel, köz. pap. 4 frt 18 kr., velin 5 frt 23 kr.; — arany metsz., köz. pap. 3 frt 65 kr., velin 4 frt 70 kr., ugyancsak arany metsz., rézkereszt-, káposcs- és szögekkel, köz. pap. 4 frt 53 kr., velin 5 frt 58 kr., ugyanaz aczél-kereszt- és káposcsal, köz. pap. 5 frt 23 kr., velin 6 frt 28 kr., ugyanaz ezüst kereszt- és káposcsal, köz. pap. 7 frt 85 kr., velin 8 frt 90 kr.; — kötve selyem- vagy bársonyban, arany metszettel, ezüst kereszt-, káposcs- és szögekkel, köz. pap. 11 frt, velin 12 frt 5 kr. au. ért. — Megjegyzendő, hogy a kötött példányok a kitétt áron egyedül csak a szerzőnél kaphatók.

— Tartományi zsinat Angolhonban. A 3-dik tartományi zsinat Viseman bibornok ő eminentiája előlülése alatt folyó évi július 13-án Westminsterben Ocottban, a Maria collegiumban nyitott meg, s jul. 24-én fejeztetett be. Mirután a westminsteri tartomány egész Angolhont (szorosabb értelemben) magában foglalja, e gyülekezet nemzeti zsinatnak tekinthető. Jelen voltak a tartomány összes püspökei, a trapezanti püspök is, az érsek coadjutora, továbbá a káptalanok követjei, hittanárok, ezek közt a Romából érkezett tudós férfiú, az „Analecta Pontificia“ kiadója, dr. Manning, westminsteri prépost s a bibornok theologusa, és Gonin domonkos-rendi atya; végre az angolhoni különféle szerzetesek, u. m. benezék, jezuíták, domonkosiak, passionisták stb. tartományfőnökei. A zsinat határozmányai pápai helybenhagyás s megerősítés előtt a nyilvánosságnak át nem adhatók. Annyi bizonyos, hogy az egybegyült zsinati atyák közt legbensőbb egyetértés uralkodott. — A „Tablet“ két beszédet közöl, melyeknek egyikét Gonin atya, másikát dr. Manning tartotta. Gonin alaposan és megatolag fejtegeté a sziv befolyását az észre. A szivben keresi ő leggyakoribb okát a hitetlenségnek; miért is kívánja, hogy a szivre kell hatni, ha a hitetleneket megtéríteni akarjuk; védvek, könyvek, polemikus iratok, szent beszédek nem sokat változtatnak a dolgon, miután ezek többnyire csak az észhez szólnak. — Dr. Manning megragadó szónoklata kiterjeszkedett mindazon jókra, melyeket a zsinatok az egyházban eredményeztek, s kivált magasztalólag kiemelte a trienti egyetemes zsinatot.

Kegyes adományok.

Missiokra: a karezaghi hívek és lelkészek 4 frt.; a chinai gyermekek megmentésére ugyanazok 4 frt; ugyanerre a karezaghi iskolás gyermekek 1 frt, a püspök-ladányi iskolás gyermekek szintén 1 frt; egy buzgó karezaghi kath. család mindkét cédra 5 frt 25 kr.; összesen: 15 frt 25 kr. austr. ért.

A chinai gyermekek megmentésére: A. F. 3 ezüst huszast és 1 frt. p. p.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZAM